

DEUTERONOMIUM

10-12

Mozes roept Israël op God lief te hebben en Hem uitsluitend te dienen zoals Hij heeft geboden.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/deuteronomium/10-12

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Israëls opstand en de vernieuwde tafelen	3 min	4
2	De tussenzin over Aäron en Levi	4 min	5
3	God vrezen, liefhebben en gehoorzamen	2 min	8
4	God blijft eigenaar van hemel en aarde	2 min	9
5	Besnijdenis van het hart	2 min	10
6	Gods karakter als voorbeeld voor Zijn volk	2 min	12
7	Op God lijken om dicht bij Hem te zijn	3 min	13
8	Verantwoordelijk voor wat je hebt gezien	3 min	15
9	Egypte en het door regen gevoede Kanaän	4 min	17
10	Gehoorzaamheid en de blijvende hemel	3 min	19
11	De grenzen en inname van het land	2 min	21
12	Zegen en vloek op Gerizim en Ebal	4 min	22
13	Voorschriften voor het leven in Kanaän	3 min	24
14	Josia vernietigt de offerhoogten	4 min	26

15	De ene plaats die God voor aanbidding kiest	2 min	28
16	Offers en vlees slachten in het eigen land	3 min	29
17	Heilig voedsel en gewone maaltijden	3 min	31
18	Tienden als feestmaal bij het heiligdom	2 min	32
19	Het verbod op het eten van bloed	3 min	33
20	Geen heidense vormen van aanbidding	4 min	35
21	Heidense technieken in christelijke kringen	2 min	37
	Om verder te lezen		38

1

Israëls opstand en de vernieuwde tafelen

We pakken de tweede redevoering van Mozes in Deuteronomium weer op. Dit is hoofdstuk 10. In hoofdstuk 9 heeft hij een deel van hun geschiedenis van de afgelopen veertig jaar nog eens doorgenomen, vooral een opsomming van hun opstanden en van de keren dat ze God werkelijk provoceeden om hen te vernietigen. Hij heeft benadrukt dat God hen bijna zou vernietigen als Mozes niet voor hen tussenbeide was gekomen. Dat kostte Mozes heel wat vasten: bij elkaar opgeteld minstens tachtig dagen zonder voedsel of water.

Het punt dat hij hier probeert te maken, is dat ze nooit moeten gaan denken dat ze beter zijn dan andere mensen en dat God hen daarom beter heeft behandeld dan Hij andere mensen behandelt. Je krijgt gemakkelijk de indruk dat je bepaalde voorrechten op de een of andere manier verdient, omdat je ze hebt. Dat is zo ongeveer de definitie van verwend zijn, nietwaar? Een kind tegen wie nog nooit iemand nee heeft gezegd en aan wie iedereen alles heeft gegeven wat het wilde, gaat eenvoudigweg denken dat het alles verdient wat het wil. Dan kan het niet gelukkig zijn tenzij het alles krijgt wat het wil, omdat het het gevoel heeft dat hem een of ander onrecht wordt aangedaan.

Wanneer iemand gewend raakt aan bepaalde voordelen, zegeningen, gemakken en dat soort dingen, vergeet hij gewoon dat hij die niet noodzakelijkerwijs verdient. Hij begint te denken dat hij ze verdient, en het begint als onrecht te voelen wanneer hij ze niet heeft. Voor die neiging probeerde Mozes Israël te behoeden: wanneer ze eenmaal al deze zegeningen hadden, mochten ze niet denken dat ze op de een of andere manier iets hadden gedaan waardoor ze die zegeningen verdienden.

Om te benadrukken dat ze het niet verdienen, wijst hij op alle manieren waarop zij en hun vaders vóór hen zich de afgelopen veertig jaar hebben gedragen. Dat hele beeld is nogal grimmig. Het geeft geen fraai beeld van hun gerechtigheid. Het gaat eigenlijk om hun koppige, halsstarrige en opstandige gedrag tegenover God, waardoor God hen bij veel gelegenheden bijna volledig heeft uitgeroeid.

Hoofdstuk 10 gaat daar verder:

In die tijd zei de HEERE tegen mij: Houw twee stenen tafelen voor u uit, net als de eerste, en klim de berg op, naar Mij toe; ook moet u een kist van hout voor u maken.

DEUTERONOMIUM 10:1

De eerste keer gaf God Mozes kant-en-klare stenen tafelen waarop de Tien Geboden waren gegrift. Mozes brak ze, en dus geldt: als je ze breekt, moet je ze vervangen. Daarna moest hij zelf stenen tafelen maken, en dan zou God de wetten er opnieuw op schrijven. Hij moest een paar nieuwe tafelen mee naar boven nemen.

En Ik zal op die tafelen de woorden schrijven die op de eerste tafelen stonden, die u verbrijzeld hebt; en dan moet u ze in de kist leggen.

DEUTERONOMIUM 10:2

Vers 3 zegt:

Daarop maakte ik een kist van acaciahout en hieuw twee stenen tafelen uit, net als de eerste; en ik klom de berg op met de twee tafelen in mijn hand.

DEUTERONOMIUM 10:3

2

De tussenzin over Aäron en Levi

Nu trokken de Israëlieten van de bronnen van Bene-Jaäkan naar Mozera. Dat was de plaats waar Aäron later stierf. Die plaats werd ook de berg Hor genoemd, en daar werd hij begraven. Zijn zoon Eleazar diende in zijn plaats als priester. Vandaar trokken ze

naar Gudgod, en van Gudgod naar Jotbata, een land met waterstromen. Een deel van hun tijd in de woestijn bevonden ze zich dus werkelijk op een plaats waar enkele rivieren waren.

(Toen braken de Israëlieten op uit Beëroth-Bene-Jaäkan naar Mosera. Daar stierf Aäron en daar werd hij begraven; en zijn zoon Eleazar diende als priester in zijn plaats. Daarvandaan braken zij op naar Gudgod en van Gudgod naar Jotbath, een land vol beken.) In die tijd zonderde de HEERE de stam Levi af om de ark van het verbond van de HEERE te dragen, om voor het aangezicht van de HEERE te staan, om Hem te dienen en om in Zijn Naam te zegenen, tot op deze dag. Daarom heeft Levi geen aandeel of erfelijk bezit met zijn broeders; de HEERE Zelf is zijn erfelijk bezit, zoals de HEERE, uw God, tot hem gesproken heeft.

DEUTERONOMIUM 10:6-9

Dit gedeelte, de verzen 6 tot en met 9, noemt bepaalde dingen buiten de chronologische volgorde. Het is een tussenzin. Zoals je kunt zien, begint er aan het begin van vers 6 een tussenzin tussen haakjes, en in vers 9 wordt het haakje gesloten. Wie dit heeft geschreven, weten we niet zeker. Het is mogelijk dat Mozes het deed, of dat iemand anders het later heeft toegevoegd. Het gaat erover dat ze naar een bepaalde plaats trokken, en dan staat er binnen die tussenzin nog een tussenzin tussen haakjes.

Ze kwamen bij een plaats die Jaäkan en Mozera werd genoemd, en tussen haakjes staat dat Aäron daar later stierf en dat Eleazar Aäron opvolgde. Maar dat staat allemaal tussen haakjes. Het gebeurde niet op dit specifieke moment in het verhaal. In zijn verhaal bevindt hij zich hier nog steeds bij de berg Horeb. Hij is in zijn verhaal nog steeds bij de berg Sinaï. Hij zegt alleen dat ze later naar deze plaats reisden waar Aäron stierf.

Maar wanneer de tussenzin wordt afgesloten, zien we in vers 10:

Ík stond dus op de berg, net als de vorige dagen: veertig dagen en veertig nachten. De HEERE verhoorde mij ook deze keer; de HEERE wilde u niet te gronde richten.

DEUTERONOMIUM 10:10

Mozes heeft het nog steeds over zijn verblijf op de berg. Het is niet duidelijk waarom hier in een tussenzin wordt verteld dat ze later naar de plaats reisden waar Aäron stierf. Evenmin is duidelijk waarom hier wordt vermeld dat de Levieten bij de berg Horeb werden uitgekozen om de eerstgeborenen te vervangen. Dat alles wordt hier in de verzen 6 tot en met 9 genoemd. We weten dit allemaal, maar wat niet duidelijk is, is waarom het hier in een tussenzin wordt genoemd. Het onderbreekt het verhaal wel.

Vers 10 zou normaal gesproken direct op vers 5 volgen. Er staat dus dat hij veertig dagen en veertig nachten op de berg bleef, zoals hij de eerste keer had gedaan. Hij zei:

Ík stond dus op de berg, net als de vorige dagen: veertig dagen en veertig nachten. De HEERE verhoorde mij ook deze keer; de HEERE wilde u niet te gronde richten. En de HEERE zei tegen mij: Sta op, ga op reis, voor het volk uit, zodat zij in het land komen dat Ik hun vaders gezwoeren heb hun te geven, en zij dat in bezit nemen.

DEUTERONOMIUM 10:10-11

3

God vrezen, liefhebben en gehoorzamen

Op dit punt heeft hij in de hoofdstukken 9 en 10 vrijwel uitsluitend gesproken over wat er bij de berg Sinaï gebeurde — in elk geval in het laatste deel van hoofdstuk 9 en in hoofdstuk 10. Maar nu vertrekken ze.

Nu dan, Israël, wat vraagt de HEERE, uw God, van u dan de HEERE, uw God, te vrezen, in al Zijn wegen te gaan, Hem lief te hebben en de HEERE, uw God, te dienen, met heel uw hart en met heel uw ziel, en de geboden van de HEERE en Zijn verordeningen, die ik u heden gebied, in acht te nemen, u ten goede?

DEUTERONOMIUM 10:12-13

Dat klinkt eigenlijk als een lange lijst, maar het is in werkelijkheid heel eenvoudig: vrees God gewoon, heb Hem lief en gehoorzaam Hem. Daar komt het eigenlijk op neer.

Dezelfde vraag werd gesteld in Micha 6:8:

Hij heeft u, mens, bekendgemaakt wat goed is. En wat vraagt de HEERE van u anders dan recht te doen, goedertierenheid lief te hebben en ootmoedig te wandelen met uw God.

MICHA 6:8

Hij beantwoordt die vraag:

Recht te doen, van barmhartigheid te houden en nederig met je God te leven.

Hier staan zeer vergelijkbare dingen. In al Zijn wegen wandelen is wandelen met je God. Hem liefhebben, de HEERE dienen en Zijn geboden onderhouden zal ook rechtvaardig handelen enzovoort omvatten. Maar in deze uitspraak over wat er vereist

wordt, in de verzen 12 en 13, wordt het wat uitgebreider verwoord. In Micha 6:8 is het korter.

4

God blijft eigenaar van hemel en aarde

Vers 14:

Zie, van de HEERE, uw God, is de hemel, ja, de allerhoogste hemel, de aarde en alles wat erop is.

DEUTERONOMIUM 10:14

Het is interessant dat hij dit zegt. Natuurlijk is het waar dat hemel en aarde aan God toebehoren, maar misschien is dat niet het interessante eraan. Interessant is wat Psalm 115 zegt. Dat lijkt op dezelfde manier te beginnen, maar eindigt anders en maakt een ander punt. In Psalm 115:16 zegt de psalmist:

De hemel, de hemel is van de HEERE, maar de aarde heeft Hij aan de mensenkinderen gegeven.

PSALMEN 115:16

Deuteronomium zegt dat de hemel, zelfs de hoogste hemel, van de HEERE is, en de aarde ook. Maar hier staat dat Hij de aarde aan de mensenkinderen heeft gegeven. Dat verandert niets aan het feit dat ze van Hem is. Net zoals Hij het land Israël aan het volk Israël gaf, veranderde dat niets aan het feit dat het Zijn land was en dat zij krakers op Zijn eigendom waren, zoals Hij hun in Leviticus vertelde.

Wanneer God dingen aan mensen geeft, doet Hij geen afstand van Zijn eigendomsrecht erop. Hij kan het rechtstreekse bestuur ervan uit handen geven en aan andere partijen delegeren, maar Hij geeft Zijn aanspraak erop niet op. God bleef aanspraak maken op het land Israël, zelfs nadat Hij het bestuur ervan aan Israël had overgedragen. God maakt aanspraak op de hele aarde, ook al heeft Hij het bestuur ervan aan de mens overgedragen.

De mens verbeeldt zich dus alleen maar dat hij werkelijk de heer van de aarde is. Hij is in zekere zin de heer van de aarde, omdat God hem in die positie heeft geplaatst, maar hij is niet de eigenaar. God is de eigenaar. Psalm 24:1 zegt:

De aarde is van de HEERE en al wat zij bevat, de wereld en wie er wonen.

PSALMEN 24:1

Ze behoren allemaal aan de HEERE toe. Maar Hij heeft de aarde aan de mensenkinderen gegeven om haar voor Hem te beheren en voor Hem te besturen. Toch behoort ze werkelijk aan God toe, net als de hemel, zoals hier in Deuteronomium 10:14 staat.

5

Besnijdenis van het hart

In vers 15:

Maar alleen voor uw vaders heeft de HEERE liefde opgevat om hen lief te hebben, en Hij heeft hun nageslacht na hen, u, uit al de volken verkozen, zoals het heden ten dage nog is. Besnijd dan de voorhuid van uw hart en wees niet langer halsstarrig.

DEUTERONOMIUM 10:15-16

Hun hart moet kennelijk veranderen, zodat ze niet langer opstandig en stijf van nek zijn. Waarom wordt het letterlijk „stijf van nek” genoemd? De HSV geeft die uitdrukking weer met „halsstarrig”. Het beeld is dat je buigt wanneer je je nederig aan God onderwerpt; dan buigt ook je nek. Als je je nek verstijft, is het alsof je weigert te buigen, weigert je te onderwerpen. Dat betekent „stijf van nek”. Opstandigheid is het verstijven van je nek. Je weigert je hoofd te buigen. Je weigert je positie als heerser over je eigen leven op te geven. Je onderwerpt je niet.

Hij zegt dus:

Besnijd dus de voorhuid van je hart en wees niet langer zo koppig.

Je aan God onderwerpen houdt een verandering van je hart in die met een besnijdenis wordt vergeleken.

Het idee van een besneden hart komt ook voor in het boek Jeremia in het Oude Testament. Maar het is natuurlijk een idee dat in het Nieuwe Testament tot volle ontplooiing komt. Daar zei Paulus in Filippenzen 3:

Want wij zijn de besnijdenis, wij die God in de Geest dienen en in Christus Jezus roemen en niet op het vlees vertrouwen.

FILIPPENZEN 3:3

Wij zijn de ware besnijdenis. Wij hebben de besnijdenis van het hart.

In Romeinen 2:28 zei Paulus:

Want niet h j is Jood die het in het openbaar is, en niet d t is besnijdenis die in het openbaar in het vlees plaatsvindt,

ROMEINEN 2:28

Het Nieuwe Testament benadrukt dus dat lichamelijk besneden zijn niet zo veel uitmaakt. Maar dat is niet alleen een gedachte uit het Nieuwe Testament. We vinden die al veel eerder in de wet van Mozes en bij de profeet Jeremia. Het is een gedachte uit het Oude Testament dat het hart rein moet zijn, en niet alleen het lichaam. Besneden en onbesneden zou eigenlijk betekenen dat iemand rein of onrein is.

6

Gods karakter als voorbeeld voor Zijn volk

Want de HEERE, uw God, is de God der goden en de Heere der heren; die grote, machtige en ontzagwekkende God, Die niet partijdig is en geen geschenk in ontvangst neemt, Die recht verschaft aan de wees en de weduwe, Die de vreemdeling liefheeft door hem brood en kleding te geven. Daarom moet u de vreemdeling liefhebben, want u bent zelf vreemdelingen geweest in het land Egypte. De HEERE, uw God, moet u vrezen, Hem moet u dienen, aan Hem moet u zich vasthouden en bij Zijn Naam moet u zweren. Hij is uw lof en Hij is uw God, Die bij u deze grote en ontzagwekkende dingen gedaan heeft, die uw ogen gezien hebben. Met zeventig zielen trokken uw vaders naar Egypte, en nu heeft de HEERE, uw God, u zo talrijk gemaakt als de sterren aan de hemel.

DEUTERONOMIUM 10:17-22

Dit is een erkenning dat op zijn minst een van de bepalingen van het verbond met Abraham nu vervuld was. God had tegen Abram gezegd dat Hij zijn nageslacht zo talrijk zou maken als de sterren aan de hemel. En op dit moment moest nu worden erkend dat dit waar was, hoewel ze met slechts zeventig personen waren begonnen.

In vers 17 en 18 geeft hij een beschrijving van het karakter van God. God neemt geen steekpenningen aan. Hij trekt niemand voor. Hij doet recht en Hij heeft vreemdelingen lief. Het is heel duidelijk dat Hij bedoelt dat dit het voorbeeld voor Gods volk moet zijn, want in vers 19 staat:

Heb daarom de vreemdeling lief.

Waarom? Omdat God de vreemdeling liefheeft. Alles in het karakter van God is bedoeld als voorbeeld voor Zijn volk. En dat is waar ware moraliteit werkelijk op gebaseerd is: op hoe God is. Als God zo is, dan is dat de juiste manier om te zijn, en is het verkeerd om anders te zijn. Daarom verwijst God steeds weer naar Zijn eigen karakter. Dat doet Hij deels zodat ze weten hoe Hij is, maar ook deels zodat ze Hem kunnen navolgen, op Hem kunnen lijken en daardoor met Hem kunnen omgaan.

7

Op God lijken om dicht bij Hem te zijn

Je kunt geen hechte relatie hebben met iemand met wie je niet veel gemeen hebt. Je kunt diegene aardig vinden, je kunt van diegene houden, maar je kunt niet echt heel hecht met diegene worden, tenzij je bepaalde interesses, zorgen, eigenschappen, vrienden of iets anders gemeen hebt. Je moet iets met mensen gemeen hebben, anders zul je niet echt hecht met hen worden.

Ik denk dat het A. W. Tozer was die in zijn boek *The Divine Conquest*, dat nu *God's Pursuit of Man* heet — het is opnieuw uitgegeven onder die titel — iets hierover zei. Volgens mij was het in dat boek dat hij zei dat een mens tot op zekere hoogte een relatie met een hond kan hebben, omdat de hond bepaalde menselijke eigenschappen heeft. Maar hij kan geen even diepe relatie met een hagedis hebben, en nog veel minder met een vis. De reden is dat naarmate iemand minder ervaringen en eigenschappen met een ander wezen gemeen heeft, hij daar ook minder werkelijk hecht mee kan worden.

Je kunt gesteld zijn op je goudvis, maar je kunt niet met hem omgaan. Je leeft niet eens in dezelfde omgeving, in dezelfde wereld. Je ademt niet dezelfde lucht. Je hebt twee ogen, en dat is ongeveer alles wat je met de vis gemeen hebt. Hij heeft ook twee ogen. Verder is niets hetzelfde.

Met een hagedis ligt het iets anders. Hij leeft tenminste in jouw wereld. Hij heeft ledematen zoals jij en dat soort dingen, maar verder heeft hij niet veel met je gemeen. Je kunt niet echt een relatie met een hagedis hebben. Je kunt hem meenemen naar plaatsen waar je je vis niet mee naartoe kunt nemen, maar dat is het dan wel zo ongeveer.

Je hond daarentegen heeft veel meer met je gemeen. Hij is intelligent en hij heeft een persoonlijkheid. Je kunt een veel bevredigender relatie met een hond hebben dan met een lager schepsel, maar niet zoals je die met een ander mens kunt hebben. Een mens kan namelijk met je praten en heeft daardoor nog veel meer met je gemeen.

Maar zelfs onder mensen heb je meer kans om een hechte band met iemand te krijgen als diegene dingen met je gemeen heeft. Om te beginnen zou het belangrijk zijn dat je dezelfde taal spreekt. Als iemand bepaalde culturele dingen met je gemeen heeft, zal dat helpen. Als diegene dezelfde hobby's, interesses en overtuigingen heeft, is dat nog beter. Hoe meer je met een wezen gemeen hebt, hoe meer je werkelijk een hechte relatie met dat wezen kunt hebben.

Daarom wil God, Die een relatie met Zijn volk verlangt, dat zij zo veel mogelijk op Hem lijken. Want dan kan er kameraadschap zijn, dan kan er intimiteit zijn, dan kan er een relatie zijn. God vertelt Zijn volk dus steeds hoe Hij is en zegt:

Doe jij nu ook zo.

Dat komt doordat Hij wil dat ze met Hem kunnen omgaan. Dat is dus het doel: als God zijn, zodat je God kunt kennen, zodat je vertrouwelijk met God kunt omgaan.

Nabijheid is gelijkenis. Volgens mij was dat de titel van een hoofdstuk in Tozers boek: Nearness is likeness, nabijheid is gelijkenis. Of je zou kunnen zeggen: gelijkenis is nabijheid. Hoe meer je op God gaat lijken, hoe vertrouwelijker je met Hem omgaat en hoe dichter je bij Hem komt.

8

Verantwoordelijk voor wat je hebt gezien

Hoofdstuk 11:

Daarom moet u de HEERE, uw God, liefhebben en Zijn voorschriften, Zijn verordeningen, Zijn bepalingen en Zijn geboden in acht nemen, alle dagen. U moet heden weten dat ik niet spreek tot uw kinderen, die het niet weten, en het onderwijs van de HEERE, uw God, niet gezien hebben — Zijn grootheid, Zijn sterke hand en Zijn uitgestrekte arm, Zijn tekenen en Zijn daden die Hij in het midden van Egypte verricht heeft, bij de farao, de koning van Egypte, en heel zijn land, en wat Hij gedaan heeft met het leger van de Egyptenaren, met hun paarden en strijdwagens: dat Hij het water van de Schelfzee over hen heen liet stromen, toen zij u achtervolgden; de HEERE heeft hen omgebracht, tot op deze dag. Ook wat Hij voor u gedaan heeft in de woestijn, totdat u op deze plaats gekomen bent, en wat Hij gedaan heeft met Dathan en Abiram, zonen van Eliab, de zoon van Ruben: dat de aarde haar mond opende en hen verzwolg, met hun gezinnen en hun tenten en alles wat bij hen hoorde, te midden van heel Israël. Want uw ogen hebben al deze grote daden van de HEERE, die Hij verricht heeft, gezien.

DEUTERONOMIUM 11:1-7

Eerder, in hoofdstuk 5, vers 3, zei hij:

Niet met onze vaders heeft de HEERE dit verbond gesloten, maar met ons, wij die hier heden allen in leven zijn.

DEUTERONOMIUM 5:3

Nu zegt hij dat hij niet tot je kinderen spreekt, maar tot jou. Natuurlijk spreekt hij tot elke generatie van Israël: hun vaders, henzelf en hun kinderen. Maar het punt dat hij maakt, is dit: luister niet niet meer naar mij omdat je denkt dat dit op je vaders van toepassing is en niet op jou. Houd niet op naar mij te luisteren omdat je denkt dat het met je kinderen te maken heeft en niet met jou. Dit gaat over jou. God spreekt tot jou, en in het bijzonder tot jou die al deze dingen hebt gezien.

Hij zegt in vers 2:

Ik heb het niet tegen jullie kinderen, die dit niet hebben meegemaakt en niet hebben gezien.

Maar in vers 7:

Maar jullie hebben het met eigen ogen gezien.

In de verzen 2 tot en met 6 somt hij veel van de dingen op die zij hadden gezien: Gods reddingsdaden, Gods straffen, enzovoort. In wezen zegt hij dat je goed moet opletten, omdat je verantwoordelijk bent doordat je veel dingen hebt gezien en geweten die je kinderen niet wisten. In zekere zin ben jij er meer dan zij verantwoordelijk voor om deze woorden te horen, te gehoorzamen en je eraan te houden.

9

Egypte en het door regen gevoede Kanaän

Vers 8 zegt:

Daarom moet u alle geboden die ik u heden gebied, in acht nemen. Dan zult u sterk zijn en het land waar u naartoe trekt om het in bezit te nemen, binnengaan en in bezit nemen, opdat u uw dagen zult verlengen in het land waarvan de HEERE uw vaders gezwooren heeft het hun en hun nageslacht te geven, een land dat overvloedt van melk en honing. Want het land waar u naartoe gaat om het in bezit te nemen, is niet zoals het land Egypte, waaruit u weggetrokken bent, dat u met uw zaad moest bezaaien en al lopend water moest geven, zoals een groentetuin. Maar het land waar u naartoe trekt om het in bezit te nemen, is een land met bergen en dalen; het drinkt water door de regen uit de hemel. Het is een land waar de HEERE, uw God, voor zorgt: voortdurend rusten de ogen van de HEERE, uw God, daarop, van het begin van het jaar tot het einde van het jaar.

DEUTERONOMIUM 11:8-12

Het verschil tussen Egypte en Israël is hier dat Egypte, zoals we weten en zoals ik in de vorige lezing al zei, een land was waar eigenlijk niet veel regen viel. Ze hadden voedsel in overvloed en veel gewassen, maar dat kwam doordat ze de rivier de Nijl hadden. Zelfs in tijden van hongersnood en droogte stond er altijd water in de Nijl. Omdat de Egyptenaren hadden geleerd hoe ze vanuit de Nijl konden bevoelen, konden ze dus zonder regen voedsel verbouwen.

Maar het omhooghalen van het water uit de Nijl was in feite tamelijk arbeidsintensief. De Egyptenaren hadden een pompsysteem ontwikkeld dat je met je voeten bediende. Het leek enigszins op iets wat wij zouden kunnen maken met fietspedalen waarmee je

een mechanisme laat draaien. Iemand zit daar dan de pedalen rond te trappen om de machine te laten werken. De Egyptenaren hadden een door voetkracht aangedreven pompsysteem waarmee ze water uit de Nijl pompten.

Hij zegt dus dat je naar een plaats gaat die niet is zoals Egypte, waar je je zaad moest zaaien en het daarna met je voeten water moest geven, zoals een moestuin. Een moestuin is een klein stuk grond waaraan je extra werk besteedt om het water te geven, ook als er geen regen valt. Het is namelijk klein genoeg om het te kunnen onderhouden en het is belangrijk omdat het je voedsel voortbrengt.

Maar hij zei dat het land Israël niet zo is. Het is niet als een kleine, arbeidsintensieve tuin die je zelf water moet geven. Het drinkt in de juiste jaargetijden de regen van de hemel in, en Gods gunst rust er het hele jaar op. Het lijkt enigszins op Californië: het weer is er het hele jaar goed en het brengt allerlei soorten voedsel voort.

En het zal gebeuren, wanneer u nauwgezet luistert naar mijn geboden die ik u heden gebied, door de HEERE, uw God, lief te hebben en Hem te dienen met heel uw hart en met heel uw ziel, dat Ik regen voor uw land zal geven op zijn tijd, vroege regen en late regen, zodat u uw koren, uw nieuwe wijn en uw olie kunt inzamelen. Ook zal Ik gewas op uw veld geven voor uw dieren; en u zult eten en verzadigd worden.

DEUTERONOMIUM 11:13-15

Het is interessant dat Hij zegt:

In de Engelse vertaling staat: „Ik zal gras sturen.” Gewoonlijk stuur je iets van de plek waar je bent naar een andere plek. Gras groeit gewoonlijk uit zaad, maar in feite zegt Hij: ‘Ik ben hier boven in de hemel. Ik heb de voorraad. Ik stuur gewoon wat gras naar beneden, jullie velden in.’ Zoiets is het. In zekere zin groeit gras weliswaar uit eerder gras, maar het groeit als God regen stuurt. Als God zorgt voor de omstandigheden waarin het gras kan groeien, dan stuurt Hij in zekere zin het gras naar je toe voor je vee.

10

Gehoorzaamheid en de blijvende hemel

Wees op uw hoede dat uw hart niet verleid wordt, zodat u afwijkt, andere goden dient en u voor hen neerbuigt. Anders zal de toorn van de HEERE tegen u ontbranden en zal Hij de hemel sluiten, zodat er geen regen meer zal zijn, de aardbodem zijn opbrengst niet meer zal geven en u spoedig verdwenen zult zijn uit het goede land dat de HEERE u geeft. Daarom moet u deze woorden van mij in uw hart en in uw ziel prenten. Bind ze als een teken op uw hand, en ze moeten als een voorhoofdsband tussen uw ogen zijn.

DEUTERONOMIUM 11:16-18

Hij had dit in hoofdstuk 6 gezegd, dat deel uitmaakte van dezelfde toespraak. Hij komt er gewoon weer op terug om hen eraan te herinneren.

En leer ze aan uw kinderen door erover te spreken als u in uw huis zit en als u over de weg gaat, als u neerligt en als u opstaat; en schrijf ze op de deurposten van uw huis en op uw poorten, opdat uw dagen en de dagen van uw kinderen in het land waarvan de HEERE uw vaders gezworen heeft het hun te geven, zo talrijk worden als de dagen dat de hemel boven de aarde staat.

DEUTERONOMIUM 11:19-21

Ik weet niet precies wat ‘zoals de dagen van de hemel boven de aarde’ betekent, maar met de hemel zou het uitspansel bedoeld worden. Het zou zelfs de plaats kunnen zijn waar de sterren, de zon en de maan zijn. Er wordt misschien mee gezegd dat jullie net zo lang zullen voortbestaan als de hemel, dat jullie voor altijd in jullie land zullen

wonen en dat jullie dagen daar zullen voortduren zolang de hemel boven de aarde staat. De zon, de maan en de sterren aan de hemel zouden dan een aanduiding worden van duurzaamheid en van wat nooit verdwijnt.

Als Hij dat bedoelt, is het interessant dat sommige profeten precies dat beeld gebruiken voor de ondergang van Israël of de ondergang van andere volken. De zon wordt donker, de maan geeft ons geen licht en de sterren vallen uit de lucht. Dit zijn apocalyptische beelden die vaak in het Oude Testament worden gebruikt, en zelfs door Jezus in het Nieuwe Testament en in het boek Openbaring. Ze spreken niet over het einde van de wereld, al klinkt het wel zo, maar zijn figuurlijk bedoeld. De hemellichamen die volkomen blijvend leken te zijn, komen naar beneden. Zo stort ook een volk in dat anders als blijvend zou zijn beschouwd, even blijvend als de sterren aan de hemel. Je zou net zo goed kunnen spreken over het instorten van de hemel zelf, want dat land zou net zo blijvend hebben geleken als de hemellichamen, maar nu is het verdwenen.

Het blijvende karakter van de hemel is hier beeldspraak. Wanneer de profeten spreken over het verdwijnen van de hemel, doelen zij volgens deze uitleg in veel gevallen op de ondergang van Israël of van lang bestaande landen zoals Babylon en Edom.

11

De grenzen en inname van het land

Vers 22 zegt:

Want als u al deze geboden die ik u gebied, nauwlettend in acht neemt door ze te houden, door de HEERE, uw God, lief te hebben, door in al Zijn wegen te gaan en u aan Hem vast te houden, dan zal de HEERE al deze volken van voor uw ogen uit hun bezit verdrijven, en zult u het land van volken die groter en machtiger zijn dan u, in bezit nemen. Elke plaats die uw voetzool betreedt, zal van u zijn; vanaf de woestijn en de Libanon, vanaf de rivier, de rivier de Eufraat, tot aan de zee in het westen zal uw gebied zich uitstrekken.

DEUTERONOMIUM 11:22-24

Hier lijkt de zuidgrens niet genoemd te worden. De woestijn van Libanon in het noorden zou hun noordgrens zijn.

Vertalersnoot: De HSV noemt in Deuteronomium 11:24 de woestijn en de Libanon afzonderlijk. De spreker bespreekt de Engelse formulering hier als 'de woestijn van Libanon'. De grote zee in het westen zou de Middellandse Zee zijn. Dat is hun westgrens. De rivier de Eufraat wordt vermoedelijk beschouwd als de oostgrens. Misschien is de niet bij naam genoemde rivier die na Libanon wordt vermeld een andere dan de Eufraat, misschien de beek van Egypte die de zuidgrens vormt. Of misschien noemt Hij hier eenvoudigweg geen zuidgrens.

Er staat in vers 25:

Niemand zal tegenover u standhouden; de HEERE, uw God, zal over heel het land dat u zult betreden, angst en vrees voor u geven, zoals Hij tot u gesproken heeft. Zie, ik houd u heden zegen en vloek voor: de zegen, als u luistert naar de geboden van de HEERE, uw God, die ik u heden gebied; de vloek, als u niet luistert naar de geboden van de HEERE, uw God, en van de weg afwijkt die ik u heden gebied, om achter andere goden aan te gaan, die u niet gekend hebt. Het zal gebeuren, wanneer de HEERE, uw God, u gebracht heeft in het land waar u naartoe gaat om het in bezit te nemen, dat u de zegen uit zult spreken op de berg Gerizim en de vloek op de berg Ebal.

DEUTERONOMIUM 11:25-29

12

Zegen en vloek op Gerizim en Ebal

De zegen en de vloek op die bergen uitspreken betekent dat de gemeente zich over deze twee bergen zal verdelen. Dit gebeurt in het boek Jozua. Ze staan op deze twee bergen en spreken op de berg Gerizim zegeningen uit, die in een later hoofdstuk worden opgesomd. En de andere groep spreekt op de berg Ebal vervloekingen uit. Waarom? Waarschijnlijk gewoon als geheugensteun. Ik weet het niet. Het is nogal vreemd om de hele gemeente op twee bergen te laten staan, waarbij ze op de ene berg de vervloekingen uitspreken en op de andere berg de zegeningen. Maar het zou zeker onvergetelijk zijn voor degenen die eraan deelnamen, en het zou er ongetwijfeld toe bijdragen dat het stevig in hun geheugen werd verankerd.

De berg Gerizim werd veel later de plaats van een heiligdom van de Samaritaanse godsdienst. Het was feitelijk een concurrerend heiligdom, dat in de dagen van Jezus concurreerde met de tempel in Jeruzalem. Maar dat is hier niet de betekenis ervan. Tussen de berg Ebal en de berg Gerizim lag een dal, zodat twee verschillende groepen

Israëlieten op de verschillende bergen konden staan, elkaar konden zien en horen, en blijkbaar deze zegeningen en vervloekingen konden uitroepen. Die worden later opgesomd en zullen we in het boek Jozua tegenkomen.

Over deze bergen staat er:

Die liggen immers aan de overzijde van de Jordaan, achter de weg naar de zonsondergang, in het land van de Kanaänieten die in de Vlakte wonen, tegenover Gilgal, bij de eiken van More.

DEUTERONOMIUM 11:30

Dat wil zeggen: in het westen, waar ze nog niet naartoe zijn gegaan. Deze bergen liggen in het beloofde land:

Die liggen immers aan de overzijde van de Jordaan, achter de weg naar de zonsondergang, in het land van de Kanaänieten die in de Vlakte wonen, tegenover Gilgal, bij de eiken van More. Want u zult de Jordaan oversteken om het land dat de HEERE, uw God, u geeft, in te gaan en het in bezit te nemen; u zult het in bezit nemen en erin wonen. Neem dan alle verordeningen en bepalingen die ik u heden voorhoud, nauwlettend in acht.

DEUTERONOMIUM 11:30-32

De woorden uit vers 32:

Daarom moet u de HEERE, uw God, liefhebben en Zijn voorschriften, Zijn verordeningen, Zijn bepalingen en Zijn geboden in acht nemen, alle dagen. U moet heden weten dat ik niet spreek tot uw kinderen, die het niet weten, en het onderwijs van de HEERE, uw God, niet gezien hebben — Zijn grootheid, Zijn sterke hand en Zijn uitgestrekte arm, Zijn tekenen en Zijn daden die Hij in het midden van Egypte verricht heeft, bij de farao, de koning van Egypte, en heel zijn land, en wat Hij gedaan heeft met het leger van de Egyptenaren, met hun paarden en strijdswagens: dat Hij het water van de Schelfzee over hen heen liet stromen, toen zij u achtervolgden; de HEERE heeft hen omgebracht, tot op deze dag. Ook wat Hij voor u gedaan heeft in de woestijn, totdat u op deze plaats gekomen bent, en wat Hij gedaan heeft met Dathan en Abiram, zonen van Eliab, de zoon van Ruben: dat de aarde haar mond opende en hen verzwolg, met hun gezinnen en hun tenten en alles wat bij hen hoorde, te midden van heel Israël. Want uw ogen hebben al deze grote daden van de HEERE, die Hij verricht heeft, gezien.

DEUTERONOMIUM 11:32

13

Voorschriften voor het leven in Kanaän

verwijzen waarschijnlijk naar wat hierna volgt, want nu krijgen we een lange passage met inzettingen en bepalingen. Sommige daarvan zijn nieuw, maar de meeste zijn oud. De meeste zijn herhalingen van de oude, waaraan nieuwe aansporingen zijn toegevoegd om ze te onderhouden. Tot nu toe lag in de toespraken van Mozes de nadruk volledig op een terugblik op hun wangedrag in het verleden en Gods trouw aan

hen in het verleden. Vanaf dit punt kijkt Deuteronomium vooral vooruit naar hun leven in Kanaän. In hoofdstuk 12 en de daaropvolgende hoofdstukken verandert de stof enigszins. Het is niet langer een historisch overzicht, zoals Mozes dat heeft gegeven zodat zijn toehoorders er lessen uit konden trekken, maar het ene hoofdstuk na het andere met wetten en inzettingen. Dat is waarschijnlijk waarnaar hij verwijst wanneer hij aan het einde van vers 32 zegt:

Houd je aan alle voorschriften en bepalingen die ik jullie vandaag voorleg.

Laten we naar hoofdstuk 12 kijken.

Dit zijn de verordeningen en de bepalingen die u nauwlettend in acht moet nemen, in het land dat de HEERE, de God van uw vaders, u gegeven heeft om het in bezit te hebben, al de dagen dat u op de aardbodem leeft.

DEUTERONOMIUM 12:1

Met „de aardbodem” kan hier ook „het land” bedoeld zijn. Verderop staat in de gebruikte Engelse vertaling van vers 4: „U mag de HEERE, uw God, niet met zulke dingen aanbidden.” De woorden „met zulke dingen” zijn daar cursief toegevoegd en kunnen mogelijk worden opgevat als „op die plaatsen”. Er zijn namelijk bepaalde plaatsen die ze moeten vernietigen en waar ze Jahweh niet mogen aanbidden. De offerhoogten worden vaak genoemd in de Schrift, in het Oude Testament.

Offerhoogten waren eenvoudigweg hooggelegen plekken, heuveltoppen, aarden hoogten enzovoort, waar de Kanaänieten heiligdommen voor hun valse goden hadden gebouwd. Het was altijd Gods bedoeling dat Israël de offerhoogten in Kanaän zou vernietigen, maar ze werden maar heel zelden vernietigd. Zelfs nadat Jozua het land had veroverd, waren er nog offerhoogten die niet werden verwijderd. Zelfs tijdens de hervormingen van enkele van de betere koningen van Juda werden de offerhoogten in de meeste gevallen niet verwijderd.

Sommige ervan werden door Josia tijdens zijn hervormingen verwijderd, zoals je in 2 Koningen 23 kunt zien. Toen Josia orde op zaken begon te stellen nadat hij het boek Deuteronomium had gelezen, begon hij de afgoderij te vernietigen die in Israël had

plaatsgevonden. Wanneer vervolgens wordt beschreven hoe omvangrijk het vernietigingswerk was dat hij moest uitvoeren, denk je misschien: „Bedoel je dat Israël dat allemaal tot op dat moment deed?” Ze aanbaden de zon, ze aanbaden Baäl, ze aanbaden Molech, en overall hadden ze deze heiligdommen. Het is ontnuchterend te bedenken dat Israël al die afgoderij bedreef, hoewel die eerder niet voor ons was opgesomd. Wanneer Josia ermee begint daar een einde aan te maken, begin je te ontdekken hoeveel compromissen er waren.

14

Josia vernietigt de offerhoogten

Ook daarin zit een les. Iemand zei: „Je beseft nooit hoe diep de mens gevallen is, totdat je de weg terug begint af te leggen naar de plaats vanwaar je gevallen bent.” Zodra je probeert terug te keren naar de plaats van gerechtigheid en heiligheid, om op Jezus en op God te lijken, begin je te beseffen hoe diep je bent gevallen. Totdat je probeert het te herstellen, besef je niet hoe beschadigd alles is. Dat is waar. Bij Israël beseffen we niet hoe ver ze waren afgedwaald, totdat we beginnen te zien hoe ver ze moesten gaan om het te herstellen. Dat staat in 2 Koningen 23:8:

Hij liet al de priesters uit de steden van Juda komen en verontreinigde de offer hoogten waarop die priesters reukoffers gebracht hadden, van Geba af tot Berseba toe. Verder brak hij de offer hoogten bij de poorten af, ook die bij de ingang van de poort van Jozua, de leider van de stad, aan de linkerhand als men de stadspoort binnen komt.

2 KONINGEN 23:8

Blijkbaar waren deze priesters misschien Levieten, maar ze dienden op de offerhoogten in plaats van naar Jeruzalem te gaan.

Josia verontreinigde ook Tofet, dat in het dal Ben-Hinnom lag, opdat niemand zijn zoon of dochter voor de Molech door het vuur liet gaan.

2 KONINGEN 23:10

Dat is het dal van Hinnom. Dat was de plek waar ze dat deden. In die tijd hadden ze daar in het dal van Hinnom een beeld van Molech staan, en daar verbrandden ze hun kinderen voor deze afgod. Dat vernietigde hij.

Vervolgens verwijderde hij, in vers 11, de paarden die de koningen van Juda aan de zon hadden gewijd bij de ingang van het huis van de HEERE. Dus vlak bij de ingang van de tempel hadden ze paardenstallen die aan de zonnegod gewijd waren, daar in de tempel van Jahweh, bij het vertrek van Nathan-Melech, de hoveling die zich in de voorhof bevond. En hij verbrandde de zonnewagens met vuur. De altaren die op het dak van het bovenvertrek van Achaz stonden en die de koningen van Juda hadden gemaakt, enzovoort, brak hij af en verpulverde hij. Hij gooide het stof ervan in de beek Kidron.

Vers 13 zegt vervolgens dat de koning de offerhoogten ten oosten van Jeruzalem verontreinigde, en er worden bepaalde plaatsnamen genoemd. Ook staat er in vers 15:

En ook het altaar dat in Bethel stond, en de offer hoogte die Jerobeam, de zoon van Nebat, die Israël deed zondigen, gemaakt had — ook dat altaar en die offer hoogte brak hij af; ja, hij verbrandde de offer hoogte, verpulverde die tot stof en verbrandde de gewijde paal.

2 KONINGEN 23:15

En in vers 19:

Bovendien verwijderde Josia al de huizen van de offer hoogten die in de steden van Samaria waren, die de koningen van Israël gemaakt hadden om de HEERE tot toorn te verwekken; hij deed er hetzelfde mee als hij in Bethel gedaan had.

2 KONINGEN 23:19

enzovoort.

Al die offerhoogten, al die heiligdommen, al die afgoden roeide hij uit. Dat kwam doordat hij Deuteronomium had gelezen, en Deuteronomium 12 zegt dat al die dingen gedaan moeten worden. Het verbazingwekkende is dat al die dingen op dat late tijdstip in de geschiedenis van Juda nog steeds werden gedaan, of misschien opnieuw werden gedaan, nadat ze na de tijd van de richters waren ingevoerd. Maar het was werkelijk verdorven. En God zei in feite dat er een nultolerantiebeleid moest gelden voor alles wat afgodisch was: de plaatsen, de altaren, de heiligdommen, alles. Vernietig ze allemaal.

15

De ene plaats die God voor aanbidding kiest

Maar vers 5 van Deuteronomium 12 zegt:

Maar naar de plaats die de HEERE, uw God, uit al uw stammen zal uitkiezen om Zijn Naam daar te vestigen, naar Zijn woning moet u vragen en daarheen komen.

DEUTERONOMIUM 12:5

Nu verwijst dit naar de plaats waar de tabernakel zou worden opgezet. Hij noemt de plaats op dit moment niet. Die bevond zich natuurlijk in de woestijn. Maar toen ze in het land woonden, werd hij, in elk geval tijdens de vroege periode van de richters,

opgezet op een plaats die Silo heette. Later schijnt hij te zijn opgezet op een plaats die Nob heette. En toen veroverde David natuurlijk Jeruzalem, en Jeruzalem werd de plaats waar de tempel werd gebouwd.

Er waren dus verschillende plaatsen die dit doel dienden. Maar wat ze allemaal gemeen hadden, was dat de ark van het verbond daar was. Waar de ark ook was, dat was de plaats waar God Zijn Naam vestigde. Nu zal deze uitdrukking in vers 5, „de plaats die de HEERE, je God, kiest”, nog vaak worden herhaald. Als ik me niet vergis, denk ik dat deze uitdrukking in de volgende paar hoofdstukken ongeveer achttien keer wordt gebruikt, zoiets.

En in vers 6 staat:

Daarheen moet u uw brandoffers brengen, uw slachtoffers, uw tienden, de hefoffers van uw hand, uw gelofteoffers, uw vrijwillige gaven en de eerstgeborenen van uw runderen en van uw kleinvee. En daar moet u voor het aangezicht van de HEERE, uw God, eten en u verblijden, u en uw gezinnen, over alles wat u ter hand genomen hebt en waarin de HEERE, uw God, u gezegend heeft.

DEUTERONOMIUM 12:6-7

16

Offers en vlees slachten in het eigen land

Nu zegt Hij dat je je offers niet zomaar overal kunt brengen. Je moet ze op de juiste plaats brengen. Dit was natuurlijk ook iets wat in het boek Leviticus besproken was. In Leviticus 17 stond dat je iedere keer dat je een dier doodt, het naar de ingang van de tabernakel moet brengen. Dit werd in dit hoofdstuk enigszins veranderd. Ze moesten nog steeds bij de tabernakel offeren, maar ze hoefden hun eigen voedsel daar niet te eten.

Bij Israël bestond veel van het vlees dat ze aten uit de overblijfselen van hun offers. En natuurlijk aten ze op andere momenten ook vlees, wanneer ze geen offer brachten. In Leviticus 17 was dus de wet ingesteld dat ze iedere keer dat ze een dier doodden, ongeacht waarvoor, dat zo ongeveer bij de tabernakel moesten doen. Maar hier hoeven ze dat alleen met hun offers te doen.

Hij zal later bijvoorbeeld in vers 15 zeggen:

Wel mag u naar het volle verlangen van uw ziel binnen al uw poorten slachten en vlees eten, overeenkomstig de zegen van de HEERE, uw God, die Hij u geeft. De onreine en de reine mag daarvan eten, zoals van een gazelle en van een hert.

DEUTERONOMIUM 12:15

Hij bedoelt niet de offers, maar als je thuis vlees gaat eten, mag je het dier thuis slachten. Dat is veranderd ten opzichte van Leviticus. En de reden voor die verandering is deze: in Leviticus gold de wet voor de tijd waarin ze door de woestijn trokken, waar ze allemaal dicht bij de tabernakel waren. Als je een dier ging doden, hoefde je vanaf de plek waar je tent stond maar zo'n honderd meter te lopen, of hoeveel het ook was, en dan kon je het dier bij de ingang van de tabernakel slachten. Maar nu ze het land Kanaän binnengaan, zullen ze over het hele land verspreid zijn. Ze zullen overal wonen. De tempel zal op één plaats staan. De tabernakel zal op één plaats staan. Ze kunnen niet iedere keer dat ze een hamburger willen eten acht dagen reizen om bij de tabernakel het dier te slachten. Daarom doet hij hier een concessie die hij in Leviticus niet deed: hoewel ze nog steeds al hun offers bij de tabernakel moeten brengen, op de juiste plaats, hoeven ze dat niet te doen met het gewone voedsel dat ze eten.

Nu zegt hij wel in vers 7:

En daar zullen jullie eten in het bijzijn van de Heer, jullie God.

maar hij bedoelt dat ze die delen van de offers eten die door degene die het offer bracht, werden gegeten. Dit zouden voornamelijk de vredeoffers zijn, en zelfs de tienden. Daar eten ze een deel van, zoals we later zullen zien.

Vers 8:

17

Heilig voedsel en gewone maaltijden

U mag niet doen zoals al wat wij hier heden doen: iedereen doet wat juist is in eigen oog. Want u bent tot nu toe nog niet gekomen in de rust en in het erfelijk bezit dat de HEERE, uw God, u geven zal. Maar u zult de Jordaan oversteken en gaan wonen in het land dat de HEERE, uw God, u in erfelijk bezit geeft. Hij zal u rust geven van al uw vijanden rondom u, en u zult veilig wonen. Dan zal daar de plaats zijn die de HEERE, uw God, zal uitkiezen om Zijn Naam daar te laten wonen. Daarheen moet u alles brengen wat ik u gebied: uw brandoffers, uw slachtoffers, uw tienden, de hefoffers uit uw hand en heel de keur van uw gelofteoffers die u de HEERE belooft, en daar zult u zich verblijden voor het aangezicht van de HEERE, uw God, u, uw zonen en uw dochters, uw slaven en uw slavinnen, en de Leviet die binnen uw poorten is, want hij heeft geen aandeel of erfelijk bezit samen met u. Wees op uw hoede dat u uw brandoffers niet brengt op elke plaats die u ziet, maar alleen op de plaats die de HEERE in een van uw stammen zal uitkiezen. Daar moet u uw brandoffers brengen en daar moet u doen alles wat ik u gebied.

DEUTERONOMIUM 12:8-14

Op dit punt is dus nog niet vastgelegd waar dat zal zijn. Er staat dat God in een van jullie stammen een plaats zal uitkiezen. Mozes weet nog niet waar dat zal zijn. God heeft hem nog niet geopenbaard waar die plaats zal zijn, of zelfs binnen de bezittingen van welke stam die plaats te vinden zal zijn. Maar dit is een van de echte bewijzen dat dit niet na de tijd van David is geschreven. Er zou na de tijd waarin Jeruzalem tot het

centrum van de Joodse aanbidding was gemaakt beslist niet zo'n vaagheid over de locatie bestaan, en al helemaal niet nadat Salomo daar de tempel had gebouwd. Maar hier is het nog vroeg, en de beslissing waar die plaats zal zijn, is nog niet genomen.

Wanneer er staat dat de reine en de onreine ervan mogen eten, betekent dit dat dit niet het heilige voedsel is dat je naar de tempel brengt voor een offer of als tiende. Dat mocht alleen worden gegeten door iemand die in een staat van reinheid verkeerde. Maar het voedsel dat je thuis eet, je kunt beslist nog steeds je maaltijden eten, zelfs vlees, wanneer je onrein bent. Je hoeft niet te vasten wanneer je onrein bent, en je hoeft ook geen vegetariër te zijn.

18

Tienden als feestmaal bij het heiligdom

Alleen het bloed mag u niet eten; u moet het op de aarde uitgieten als water. U mag binnen uw poorten niet de tienden van uw koren, van uw nieuwe wijn en van uw olie eten, evenmin de eerstgeborenen van uw runderen en van uw kleinvee of enige van uw gelofteoffers, die u beloofd hebt, ook niet uw vrijwillige gaven of de hefoffers van uw hand. Alleen voor het aangezicht van de HEERE, uw God, op de plaats die de HEERE, uw God, zal uitkiezen, mag u dat eten: u, uw zoon en uw dochter, uw slaaf en uw slavin, en de Leviet die binnen uw poorten is; en u zult u voor het aangezicht van de HEERE, uw God, verblijden over alles wat u ter hand genomen hebt. Wees op uw hoede dat u de Leviet niet in de steek laat, al uw dagen in uw land.

DEUTERONOMIUM 12:16-19

Nu zegt hij dat je je tienden niet thuis mag eten. Je moet die naar de tempel brengen en ze aan de Levieten geven, en je krijgt er een deel van terug om te eten. Blijkbaar was het aanbieden van de tienden een feestmaal. Het was niet gewoon iets waarbij je geld

in een schaal deed terwijl die langskwam, waarna je het nooit meer zag. Je gaat het samen met de Levieten en de priesters vieren. Je brengt je voedsel mee, je tiende aan graan en al dat soort dingen, en jij en je hele gezin eten daar met de priester of met de Levieten.

Natuurlijk eet je niet je hele tiende op. Dat zou onmogelijk zijn. Het is te veel graan. We hebben het over een tiende van de opbrengst van een heel jaar. Dat ga je niet allemaal tijdens één maaltijd opeten. Maar je gezin mag blijkbaar bij de gelegenheid waarop je het aanbiedt een stevige maaltijd eten die uit je tienden bestaat. En jij, je hele gezin en de Levieten nemen daar ook aan deel.

Vers 20:

19

Het verbod op het eten van bloed

Wanneer de HEERE, uw God, uw gebied ruim gemaakt heeft, zoals Hij tot u gesproken heeft, en u zegt: Ik wil vlees eten, omdat uw ziel ernaar verlangt om vlees te eten, dan mag u naar het volle verlangen van uw ziel vlees eten.

DEUTERONOMIUM 12:20

We hebben de hele kwestie rond bloed bij andere gelegenheden besproken. Die kwam in Leviticus 17 als een belangrijk thema aan de orde: de heiligheid van het bloed en het eten van bloed. We hebben besproken hoe de apostelen zelfs in het Nieuwe Testament besloten van welke gebruiken van de heidenen zij hun moesten vragen zich te onthouden, om geen aanstoot te geven aan de Joden. Het eten van bloed was een van de dingen die ze in Handelingen 15 noemden. Ze zeiden:

We gaan de heidenen niet onder de wet stellen, maar we zullen hun vragen zich te onthouden van verstikte dieren, afgodenoffers, bloed en ontucht.

HANDELINGEN 15

Dit zijn dingen die de heidenen in de heidense wereld doorgaans deden en waar de Joden van walgden. Daarom wilde het concilie van Jeruzalem de Joden niet afstoten door het gedrag van de christelijke heidenen en vroeg het de heidenen zich van deze dingen te onthouden. Het lijkt er echter niet op dat deze dingen in absolute zin regels voor heidenen zijn. Het ging erom dat ze de Joden geen aanstoot zouden geven, en dat werd ook als reden genoemd.

Paulus lijkt dat in 1 Korinthe ook als reden te noemen wanneer hij spreekt over het eten van vlees dat aan afgoden geofferd is. Hij zegt dat je het mag eten. Voor zover het God betreft, is het geen probleem. Maar als je broeder er aanstoot aan neemt, doe het dan niet. Wat het eten van bloed en van aan afgoden geofferde dingen betreft, zegt het Nieuwe Testament dus blijkbaar niet echt dat deze dingen voor christenen verboden zijn, maar alleen dat ze het niet moeten doen als ze anderen daarmee aanstoot zullen geven.

Er zijn heidense volken die bloed vrijwel puur eten. In Duitsland hebben ze iets wat bloedsoep wordt genoemd. Die bestaat voornamelijk uit bloed. Dat vind ik behoorlijk smerig, maar ik heb geen moeite met een beetje bloed in mijn vlees. Ik heb er geen moeite mee als het vlees rood is. Toch mochten de Joden zelfs dat niet doen. Wanneer ze dieren slachtten, moesten ze al het bloed uit het dier laten lopen en mocht er geen bloed meer in het vlees zitten.

Dat is iets wat God de Joden heeft opgelegd. Ik denk niet dat het ons is opgelegd. Ik geloof dat het geen probleem is als er een beetje bloed in je vlees zit. Ik weet eigenlijk ook niet of iemand veroordeeld zou kunnen worden omdat hij bloedsoep eet. Al weet ik niet waarom iemand dat zou willen, maar dat is ongetwijfeld iets cultureels.

Het punt is dat het bloed heilig was omdat het vooruitwees naar het bloed van Jezus, daar ben ik zeker van. Maar nu Hij gekomen is, hebben deze rituelen die ernaar vooruitwijzen niet dezelfde bindende kracht voor mensen die onder het nieuwe verbond leven.

20

Geen heidense vormen van aanbidding

Vers 26:

Maar de heilige gaven die u hebt, en uw gelofteoffers, moet u opnemen en ermee naar de plaats komen die de HEERE zal uitkiezen.

DEUTERONOMIUM 12:26

Wanneer de HEERE, uw God, de volken die u uit hun bezit gaat verdrijven van voor uw ogen uitroeit, en u hen uit hun bezit verdrijft en in hun land woont, wees dan op uw hoede dat u niet, nadat zij van voor uw ogen weggevaagd zijn, in dezelfde valstrik komt. Vraag niet naar hun goden door te zeggen: „Zoals deze volken hun goden gediend hebben, zo zal ik het ook doen.” U mag de HEERE, uw God, niet op die manier dienen, want zij hebben voor hun goden alles gedaan wat voor de HEERE een gruwel is en wat Hij haat. Zij hebben voor hun goden zelfs hun zonen en dochters met vuur verbrand. Alles wat ik u gebied, moet u nauwlettend in acht nemen. U mag er niets aan toevoegen en er niets van afdoen. Deze laatste instructies, de verzen 30 tot en met 32, zeggen in wezen dat God niet alleen van hen eist dat ze geen andere goden voor Zijn aangezicht hebben en geen andere goden aanbidden. Zelfs wanneer ze Hem aanbidden, wil Hij niet dat ze Hem op de verkeerde manier aanbidden. Hij wil dat ze Hem aanbidden op de manier die Hij gebiedt. Hij liet dat zien toen Hij Nadab en Abihu met vuur vernietigde omdat ze vreemd vuur offerden. Ze aanbaden Jahweh, maar ze

aanbaden Hem anders dan Hij hun geboden had. Dat was de les die Hij hun leerde: aanbid God niet op een manier die je zelf bedenkt; aanbid God op de manier die Hij je gebiedt. Hij zegt uitdrukkelijk:

wees dan op uw hoede dat u niet, nadat zij van voor uw ogen weggevaagd zijn, in dezelfde valstrik komt, en dat u niet vraagt naar hun goden, door te zeggen: Zoals deze volken hun goden gediend hebben, zo zal ik het ook doen. U mag ten aanzien van de HEERE, uw God, niet doen zoals zij! Want alles wat voor de HEERE een gruwel is, wat Hij haat, hebben zij voor hun goden gedaan. Zij hebben voor hun goden immers zelfs hun zonen en hun dochters met vuur verbrand.

DEUTERONOMIUM 12:30-31

Doe dat niet. Hij zei dat de dingen die de heidenen doen gruwelen zijn voor God. Ze staan zo ver van God af dat ze zelfs hun kinderen voor hun goden verbranden.

Het idee hier is dat Joden, en in het verlengde daarvan christenen, bij het aanbidden van God geen technieken en methoden van aanbidding en methoden voor de bediening moeten overnemen van heidense godsdiensten of van wereldse mensen.

Een rockconcert is een goed voorbeeld van de manier waarop heidenen in onze samenleving hun goden aanbidden, want rocksterren zijn afgoden. Daarom heet het televisieprogramma American Idol: want als je een rockster wordt, word je een afgod.

Een rockconcert is in veel gevallen een goed voorbeeld van hoe afgoderij eruitziet. Daarbij zie je dezelfde vormen van uitzinnigheid en dezelfde aanbidding van degenen die op het podium staan als die waaraan de heidenen zich vroeger overgaven wanneer ze Molech aanbad. Ze legden hun baby in de armen van het roodgloeiende beeld. Terwijl de baby verbrandde, hielden ze een orgie en speelde er een band om hen af te leiden. Ze hielden een groot feest, een grote roes van aanbidding voor Molech. Waarschijnlijk komt een rockconcert daar tegenwoordig het dichtst bij.

Die vergelijking is eigenlijk niet zo vreemd, want veel rockmuziek bevordert daadwerkelijk demonisme, satanisme en dat soort dingen. Zeker niet alle rockmuziek, maar in sommige dingen in onze cultuur kunnen we manieren herkennen die lijken op de manier waarop heidenen hun goden aanbidden. De vraag is: moeten wij hetzelfde doen bij de aanbidding van onze God? Moeten we de aanbiddingsdienst van de gemeente in een rockconcert veranderen? Zo aanbidden onze heidense burens hun goden. Misschien zullen ze onze God op dezelfde manier aanbidden. Het lijkt mij niet dat dit met dit beginsel in overeenstemming zou zijn. We moeten ervoor oppassen dat we geen heidense manieren, en vooral geen demonische manieren, overnemen om God te aanbidden of God te dienen.

21

Heidense technieken in christelijke kringen

Ik denk vaak aan christenen die zich bezighouden met wat innerlijke genezing wordt genoemd en technieken toepassen die Carl Jung van een demon had gekregen. Hij noemde het geen demon; hij noemde het zijn 'geestelijke gids', zijn 'spookachtige goeroe'. Maar Carl Jung had een demon die hem bepaalde therapiemethoden openbaarde. Deze methoden kwamen via een vrouw die Agnes Sanford heette de charismatische beweging binnen. Sindsdien zijn ze door een behoorlijk groot aantal charismatische leraren in stand gehouden. Ze hebben te maken met geleide visualisatie.

Dit is een techniek die uit het sjamanisme afkomstig was. Via een demon die Carl Jung van informatie voorzag, kwam ze in de psychologie terecht en vervolgens, door een verbinding met Agnes Sanford, in de charismatische beweging. Hoewel we er tegenwoordig niet meer zoveel over horen als vroeger, in de jaren tachtig en negentig, leek bijna elke charismatische organisatie deze innerlijke genezing te bevorderen als middel om mensen meer op God te laten lijken — dat wil zeggen, om mensen te helpen die een christelijke bediening verrichtten. Maar in werkelijkheid was het de manier waarop de heidenen het doen. Het is de manier waarop de demonen het doen. Maar

wij aanbidden Jezus op die manier. In plaats van de coyote te visualiseren, zoals de sjamaan doet, visualiseren wij Jezus. In plaats van een andere god te visualiseren, visualiseren wij onze God, en dan krijgen we hetzelfde resultaat.

We leren niet van de heidenen hoe we God moeten dienen, hoe we God moeten aanbidden, hoe we Zijn werk moeten uitvoeren, enzovoort. We moeten het doen op de manier waarop Hij heeft gezegd dat we het moeten doen. We moeten voorzichtig zijn met sommige dingen die in de christelijke aanbidding terechtkomen omdat ze uit de cultuur worden binnengebracht. Soms worden ze uit de cultuur binnengebracht vanuit daadwerkelijke manieren waarop demonen en heidense godsdiensten ze hebben geïntroduceerd.

Daarvoor wordt Israël gewaarschuwd wanneer het het land binnengaat. Het volk mag de heidense manieren om dingen te doen niet overnemen om God te aanbidden. God heeft al heel duidelijk gemaakt hoe Hij aanbeden wil worden, en daarover zijn heel veel bijzonderheden gegeven. Ze hoeven zich niet af te vragen hoe ze God moeten aanbidden als ze Zijn Woord lezen en Zijn instructies volgen.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Deuteronomium 10:1
- Deuteronomium 10:2
- Deuteronomium 10:3
- Deuteronomium 10:6-9
- Deuteronomium 10:10
- Deuteronomium 10:10-11
- Deuteronomium 10:12-13
- Micha 6:8
- Deuteronomium 10:14
- Psalmen 115:16
- Psalmen 24:1
- Deuteronomium 10:15-16

- Filippenzen 3:3
- Romeinen 2:28
- Deuteronomium 10:17-22
- Deuteronomium 11:1-7
- Deuteronomium 5:3
- Deuteronomium 11:8-12
- Deuteronomium 11:13-15
- Deuteronomium 11:16-18
- Deuteronomium 11:19-21
- Deuteronomium 11:22-24
- Deuteronomium 11:25-29
- Deuteronomium 11:30
- Deuteronomium 11:30-32
- Deuteronomium 11:32
- Deuteronomium 12:1
- 2 Koningen 23:8
- 2 Koningen 23:10
- 2 Koningen 23:15
- 2 Koningen 23:19
- Deuteronomium 12:5
- Deuteronomium 12:6-7
- Deuteronomium 12:15
- Deuteronomium 12:8-14
- Deuteronomium 12:16-19
- Deuteronomium 12:20
- Handelingen 15
- Deuteronomium 12:26
- Deuteronomium 12:30-31

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.